

ทุเรียนพันธุ์ลูกผสมจันทบุรี 84-4

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ เลขที่ 50 ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02 579 0151

แหล่งที่มาและประวัติ

ทุเรียนพันธุ์ลูกผสมจันทบุรี 84-4 หรือหมายเลข 11-341-1 เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างพันธุ์ก้านยาว x พันธุ์หมอนทอง ภายใต้โครงการปรับปรุงพันธุ์ทุเรียนพันธุ์การค้า ของกรมวิชาการเกษตร ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ปี 2528-2553 ดังนี้

ศึกษาและผสมข้ามพันธุ์ทุเรียนเพื่อผลิตทุเรียนลูกผสมในอนาคต ซึ่งดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2528-กันยายน พ.ศ. 2533 ได้ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้พันธุ์พ่อพันธุ์แม่ที่ได้รับการคัดเลือกจำนวน 18 สายพันธุ์ เพื่อให้ได้ทุเรียนลูกผสมที่มีคุณภาพดี และมีคุณลักษณะต่าง ๆ ตามความต้องการของตลาดและขยายช่วงการผลิต เช่น เป็นพันธุ์ที่สามารถเก็บเกี่ยวได้ในช่วงต้นฤดู กลางฤดู หรือปลายฤดู (early, moderate or late maturity) ซึ่งมีคุณภาพดี โดยใช้แม่พันธุ์ คือ ชะนี ก้านยาว หมอนทอง กระจุดทอง อีหนัก ทองย้อยฉัตร และชมพูศรี ผสมด้วยพ่อพันธุ์ต่าง ๆ ได้แก่ ชะนี ก้านยาว หมอนทอง กระจุดทอง กบพิกุลทอง กบสุวรรณ กบตาขำ พวงมณี อีลืบ กระจุดทอง นกหิบบ กระเทย ชมพูศรี ย่ามะหวาด ฝอยทอง กบหน้าศาล และกบแม่เฒ่า ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี และสวนเกษตรกรจังหวัดจันทบุรี โดยได้ทำการผสมข้ามพันธุ์ทุเรียนแบบสลับพ่อแม่จำนวน 55 คู่ผสม ได้เมล็ดลูกผสมทั้งหมด 17,840 เมล็ด นำไปเพาะ ได้ต้นกล้าลูกผสม 7,634 ต้น หลังจากนั้น ได้นำต้นกล้าลูกผสมมากกว่า 2,743 ต้น ไปปลูกลงแปลงในระยะชิด 3x8 เมตร ส่วนต้นกล้าลูกผสมอีก 333 ต้น ได้ทำการทาบกิ่งบนต้นต่อทุเรียนพันธุ์ชะนีที่ให้ผลผลิตแล้ว โดยได้ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2531-2534 ที่แปลงทดลองพืชสวน ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ภายในพื้นที่ของสถานีทดลองยางทุ่งเพล จังหวัดจันทบุรี และศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ต.ตะปอน อ.ขลุง จ.จันทบุรี

ต่อมา ได้มีการประเมินและคัดเลือกทุเรียนลูกผสมชั่วที่ 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2542-2544 โดยใช้ต้นทุเรียนลูกผสมที่ทาบกิ่งบนต้นต่อที่ให้ผลผลิตแล้ว และปลูกลงแปลงเริ่มออกดอกติดผลมากขึ้นจำนวน 193 ต้น จาก 19 คู่ผสมในปี พ.ศ. 2542 จำนวน 224 ต้น จาก 20 คู่ผสม ในปี พ.ศ. 2543 จำนวน 326 ต้น จาก 21 คู่ผสม ในปี พ.ศ. 2544 จึงได้ทำการศึกษาและคัดเลือกทุเรียนลูกผสมชั่วที่ 1 ดังกล่าว โดยทำการตรวจสอบคุณภาพของผลทุเรียนลูกผสม เปรียบเทียบกับพันธุ์พ่อแม่อย่างน้อย 774 ผล ในปี พ.ศ.2542 705 ผล ในปี พ.ศ. 2543 1,089 ผล ในปี พ.ศ. 2544 ตามลำดับ ทั้งลักษณะภายนอก ลักษณะภายใน และลักษณะทางการเกษตร จำนวน 26 ลักษณะ แต่เน้นเฉพาะลักษณะทางคุณภาพที่สำคัญ 5 ลักษณะคือน้ำหนักผล ความหนาเนื้อ เปอร์เซ็นต์เนื้อต่อผล คุณภาพในการรับประทาน และเปอร์เซ็นต์เมล็ดลีบ รวมทั้งอายุการเก็บเกี่ยว เปอร์เซ็นต์การติดผลและผลผลิต ผลจากการคัดเลือกได้ทุเรียนลูกที่มีคุณภาพดีเด่นตาม

หลักเกณฑ์ที่กำหนด เป็นเวลาติดต่อกันอย่างน้อย 2-3 ปี และได้เปรียบเทียบกับพันธุ์การค้าในปัจจุบัน ทำให้ได้สายพันธุ์ทุเรียนลูกผสม ซึ่งมีแนวโน้มที่จะใช้เป็นพันธุ์แนะนำต่อไป 3 สายพันธุ์แรกคือทุเรียนลูกผสม ICN x M 5-1-1 เป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์แม่ชะนี กับพันธุ์พ่อหมอนทอง, ICN 7-5-2-2 เป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์แม่ชะนี กับพ่อพวงมณี และ 10-251-8 เป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์แม่ก้านยาว กับพ่อชะนี

ต่อมาได้ประเมินและคัดเลือกทุเรียนลูกผสมชั่วที่ 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2553 ได้สายพันธุ์ลูกผสมซึ่งมีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์อีก 3 สายพันธุ์ เพื่อเสนอเป็นพันธุ์แนะนำต่อไป ได้แก่ สายพันธุ์ 11-341-1 , 12-21-1 และ 11-241-9

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิดพืช/ประเภท ไม้ยืนต้น กลุ่มไม้ผลเมืองร้อน วงศ์ Bombacaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Durio zibethinus* Murray

ต้น ลำต้นทรงพุ่มรูปฉัตร พุ่มโปร่ง กิ่งแขนงห่าง เจริญเติบโตดี สูงประมาณ 10 เมตร

ใบ มีขนาดยาวและใหญ่ รูปทรงยาวรียาว (linear-oblong) ปลายใบเรียวแหลม และยาว (candate-acuminate) ขอบใบเรียบ ความกว้างเฉลี่ย 4.72 เซนติเมตร ความยาวเฉลี่ย 15.40 เซนติเมตร

ดอก/ช่อดอก เกิดตามกิ่งแขนงใหญ่ เป็นช่อดอกแบบช่อเชิงหลั่น (corymb) ประกอบด้วย ดอกย่อยตั้งแต่ 1-30 ดอก เป็นดอกสมบูรณ์เพศ กลีบดอกสีขาวอมเหลือง มี 5 กลีบ เกสรตัวผู้ติดเป็นแผง (lobe) มี 5 แผง อยู่ตรงข้ามกับกลีบดอก แต่ละ แผงมีก้านชูอับเรณู และอับเรณูอย่างละ 4-18 อัน รังไข่อยู่เหนือส่วนต่างๆ ของดอก (superior) มี 5 ห้อง ขนาดรังไข่ 0.50-0.70 เซนติเมตร

ผล ลักษณะรูปทรงกลมรีแป้น ขนาดผลปานกลาง น้ำหนักผลอยู่ ระหว่าง 2.00-2.93 กิโลกรัม มีก้านผลยาว 6.56 เซนติเมตร ทรงผลค่อนข้างกลม (round) พูขนชัดเจน ร่องพูไม่ลึก หนามเล็ก สั้น ขอบหนามทั้งสองข้างโค้งเข้า (concave) ตรง (pointed) เนื้อหนาปานกลาง สีเหลืองสลายสม่ำเสมอ (YO 13B) รสชาติดี หวานมัน เนื้อเหนียวละเอียด ถึงแม้ปลิงหลุดแล้ว เนื้อคงสภาพได้นาน ไม่ละ กลิ่นอ่อน

เมล็ด เมล็ดยาวรี สีน้ำตาล มีความกว้าง 3.08 เซนติเมตร ยาว 4.81 เซนติเมตร

ลักษณะทางการเกษตร

1. เนื้อหนายู่ระหว่าง 0.88-1.24 เซนติเมตร เฉลี่ย 1.11 เซนติเมตร รสชาติดี เนื้อแห้ง เส้นใยน้อย เปอร์เซ็นต์ เมล็ดลึบ อยู่ระหว่าง 19.37-38.33 เปอร์เซ็นต์
2. ต้นอายุประมาณ 15 ปี สมบูรณ์ดี มีเปอร์เซ็นต์การติดผลดี อยู่ระหว่าง 2.80-16.30 เปอร์เซ็นต์ หรือเฉลี่ยอยู่ที่ 9.55 เปอร์เซ็นต์ (เฉลี่ย 5 ปี) เมื่อ 4 สัปดาห์หลังดอกบาน ผลผลิต 54.19 กิโลกรัม/ต้น
3. อายุเก็บเกี่ยวปานกลาง อยู่ระหว่าง 112-116 วัน หลังดอกบาน หรือเฉลี่ยอยู่ที่ 114 วัน (เฉลี่ย 5 ปี)

ลักษณะเด่น

1. อายุเก็บเกี่ยวปานกลางระหว่าง 112-116 วัน หลังดอกบาน หรือเฉลี่ยอยู่ที่ 114 วัน (เฉลี่ย 5 ปี) โดยดอกบานช่วงปลายเดือนมกราคม และเก็บเกี่ยวได้ช่วงต้นเดือนพฤษภาคม
2. เปอร์เซ็นต์การติดผลอยู่ระหว่าง 2.80-16.30 เปอร์เซ็นต์ เมื่อ 4 สัปดาห์หลังดอกบาน หรือเฉลี่ยอยู่ที่ 9.55 เปอร์เซ็นต์ (เฉลี่ย 5 ปี)
3. มีคุณภาพดีตามมาตรฐานคุณภาพทุเรียนของประเทศไทยพ.ศ. 2541 โดยลักษณะภายนอกมีพุ่มสมบูรณ์ เป็นลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์ก้านยาวกับพ่อพันธุ์หมอนทองมีลักษณะรูปทรงกลมรีแบน ก้านผลยาว 6.56 เซนติเมตร น้ำหนักผล 2.36 กิโลกรัมความหนาเปลือก 1.34 เซนติเมตร ความหนาเนื้อ 1.11 เซนติเมตร เปอร์เซ็นต์น้ำหนักเนื้อต่อน้ำหนักผล เท่ากับ 27.05 เปอร์เซ็นต์ เปอร์เซ็นต์เมล็ดดิบ 28.76 เปอร์เซ็นต์ อายุเก็บเกี่ยว 114 วัน ลักษณะดีเด่น คือสีเนื้อเหลือง YO13B รสชาติหวานมัน เนื้อเหนียวมาก ละเอียดยก กลิ่นอ่อน

พื้นที่แนะนำ

เขตปลูกทุเรียนภาคตะวันออก เช่นจังหวัดจันทบุรี ตราด ระยอง หรือภาคอื่นๆ ที่มีสภาพภูมิอากาศใกล้เคียงกับภาคตะวันออก

ข้อควรระวังหรือข้อจำกัด

ให้ระวังโรครากเน่าในทุเรียนด้วย

การตั้งชื่อพันธุ์

เนื่องจากทุเรียนลูกผสมสายพันธุ์ 11-341-1 นี้ได้ดำเนินการวิจัยการปรับปรุงพันธุ์ที่ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี และสืบเนื่องจากในปี พ.ศ. 2554 เป็นปีแห่งการเฉลิมฉลองในวโรกาสมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 84 พรรษา ที่ประชุมคณะกรรมการปรับปรุงพันธุ์พืช สถาบันวิจัยพืชสวน ครั้งที่ 2/2555 จึงเห็นชอบให้ตั้งชื่อว่า “ทุเรียนพันธุ์ลูกผสมจันทบุรี 84 - 4”

ภาพแสดงลักษณะต้น ใบ และผลของทุเรียนพันธุ์ลูกผสมจันทบุรี 84-4

ภาพลักษณะผลและเนื้อทุเรียนพันธุ์ลูกผสมจันทบุรี 84-4